

1. Sąd uznał winnego... – *Ucieczka Marty Tomaszewskiej*

a. 1. Cele lekcji

i. a) Wiadomości

Uczeń:

- zna zasady pracy w grupie,
- zna reguły zabawy *Decyzja należy do Ciebie*,
- zna reguły, które pomagają przeżyć ciekawą dyskusję.

ii. b) Umiejętności

Uczeń:

- potrafi brać udział w dyskusji,
- potrafi pracować zespołowo,
- potrafi rozwiązywać problemy w sposób twórczy,
- rozwija sprawność umysłową, kreatywność, przełamuje opory przed przedstawieniem własnych pomysłów,
- potrafi spojrzeć na problem z różnych punktów widzenia.

b. 2. Metoda i forma pracy

Problemowa, praca z tekstem, dyskusja

c. 3. Środki dydaktyczne

M. Tomaszewska, *Ucieczka*, [w:] M. Nagajowa, *Słowa zwykle i niezwykle. Podręcznik do kształcenia literackiego, kulturowego i językowego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, WSiP, Warszawa 2004.

Plansze z przygotowanymi pytaniami do dyskusji

d. 4. Przebieg lekcji

i. a) Faza przygotowawcza

1. Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem lekcji i uświadamia im cele zajęć.
  2. Nauczyciel dzieli klasę na dwie grupy. Jedni siadają po stronie *Tak*, drudzy po stronie *Nie*. Zabawa przypomina znany program telewizyjny *Decyzja należy do Ciebie*. Nauczyciel podaje zasady zabawy. Po każdym przeczytanym przez nauczyciela fragmencie tekstu uczniowie mogą dołączyć do tej grupy, do której chcą i z którą się utożsamiają. Mają do wyboru albo być przeciwnym, albo zgadzać się z pewnym przedstawionym problemem. Następnie nauczyciel przypomina reguły, które pomogą uczniom przeżyć ciekawą dyskusję. (Może je zapisać na tablicy lub na arkuszu szarego papieru i powiesić w widocznym miejscu w klasie):
- Słuchamy, gdy mówią inni.

- Nie komentujemy wypowiedzi uczestników gry.
- Wypowiadamy się tylko w swoim imieniu.
- Udzielamy odpowiedzi po uprzedniej zgodzie nauczyciela.
- Chcąc zabrać głos, podnosimy rękę.
- Mówimy krótko, zrozumiale i na temat.

ii. b) Faza realizacyjna

1. Nauczyciel odczytuje tekst *Ucieczka* M. Tomaszewskiej, nie czytając zakończenia utworu, a następnie wyjmuje wcześniej przygotowaną planszę z pytaniem: *Czy Paweł postąpił słusznie nie wydając winnego?* Wiesz planszę na widocznym miejscu w klasie. Uczniowie, którzy są *za*, siadają po stronie z napisem *Tak*, ci który mają przeciwne zdanie, siadają po stronie z napisem *Nie*. Następnie nauczyciel podchodzi do uczniów i prosi o argumentację, dlaczego usiedli po tej, a nie innej stronie. Może zadawać dodatkowe pytania. W argumentacji na *Tak* nauczyciel powinien doprowadzić do udzielenia następujących odpowiedzi: Postąpił słusznie, ponieważ był honorowym chłopcem, wiedział, że nie wolno na nikogo donosić, nie był pewien, że źle zrobił. Zaś przy opcji *Nie* winny się znaleźć odpowiedzi typu: Źle postąpił, bo gdyby powiedział prawdę, uniknąłby kary.
2. Druga tura zabawy polega na odczytaniu przez nauczyciela samego zakończenia utworu. Uczniowie ponownie mogą zmienić swoje stanowiska. Pada pytanie: *Czy ucieczka z domu była dobrym wyjściem z sytuacji?*
3. Trzecia tura przebiega podobnie, tu nauczyciel zadaje pytanie nawiązujące do utworu: *Czy można zrozumieć i usprawiedliwić Pawła po takim czynie?*

iii. c) Faza podsumowująca

1. Podsumowanie i powtórzenie wiadomości zdobytych na lekcji. Uczniowie oceniają sytuację, w której znalazł się Paweł po ucieczce z domu. Swoje wypowiedzi uczniowie zaczynają od tego, co chłopiec zrobił, gdzie wówczas był, co czuł, co sam postanowił i co uczniowie zrobiliby na jego miejscu. Swobodne wypowiedzi uczniów.
2. Nauczyciel ewaluuje lekcję, prosząc, aby uczniowie wypisali w stopniach temperaturę, jaka towarzyszyła im w czasie lekcji, na początku, w środku i na końcu.

e. 5. Bibliografia

1. Brudnik E., Moszyńska A., Owczarska B., *Ja i mój uczeń pracujemy aktywnie. Przewodnik po metodach aktywizujących*, SFS, Kielce 2000.
2. Tomaszewska M., *Ucieczka*, [w:] M. Nagajowa, *Słowa zwykle i niezwykle. Podręcznik do kształcenia literackiego, kulturowego i językowego dla klasy piątej szkoły podstawowej*, WSiP, Warszawa 2004.

f. 6. Załączniki

i. Zadanie domowe

Jakie zasady kulturalnej rozmowy cenisz najbardziej i dlaczego?

g. 7. Czas trwania lekcji

45 minut

h. 8. Uwagi do scenariusza

brak